ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Η πρώτη Κυριακή μετά την Πεντηκοστή είναι αφιερωμένη σε όλους τους Αγίους της Εκκλησίας, γνωστούς και αγνώστους. Είναι η καρποφορία του Αγίου Πνεύματος μέσα στην ιστορία, η απόδειξη ότι ο αγιασμός δεν είναι θεωρία αλλά πραγματικότητα. Το Αποστολικό Ανάγνωσμα μάς παρουσιάζει τη μεγάλη στρατιά των δικαίων που νίκησαν με την πίστη, ενώ το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα μάς καλεί σε ομολογία, θυσία και ολοκληρωτική αφοσίωση στον Χριστό. Οι Άγιοι είναι οι άνθρωποι που πήραν στα σοβαρά το Ευαγγέλιο και έγιναν φως του κόσμου.

Α. Το Αποστολικό Ανάγνωσμα (Εβρ. 11, 33–40 & 12,1)

Ἀδελφοί, οἱ Ἅγιοι Πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν. Ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, (ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος)· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν

Αδελφοί, με την πίστη οι Άγιοι κατέκτησαν βασίλεια, εργάστηκαν τη δικαιοσύνη, πέτυχαν την εκπλήρωση των υποσχέσεων του Θεού, έκλεισαν στόματα λιονταριών, έσβησαν τη δύναμη της φωτιάς, γλίτωσαν από τη μάχαιρα, βρήκαν δύναμη μέσα στην αδυναμία τους, έγιναν ισχυροί στον πόλεμο και νίκησαν στρατεύματα εχθρών. Γυναίκες πήραν πίσω τους νεκρούς τους με ανάσταση. Άλλοι όμως βασανίστηκαν και δεν δέχθηκαν να ελευθερωθούν, για να κερδίσουν μια καλύτερη ανάσταση. Άλλοι δοκιμάστηκαν με χλευασμούς και μαστιγώσεις, ακόμη και με αλυσίδες και φυλακίσεις. Λιθοβολήθηκαν, πριονίστηκαν, δοκιμάστηκαν, πέθαναν από το ξίφος. Περιπλανήθηκαν φορώντας προβιές και κατσικίσια δέρματα, στερημένοι, καταπιεσμένοι και κακοποιημένοι. Ήταν άνθρωποι για τους οποίους ο κόσμος δεν ήταν άξιος. Περιπλανιόνταν σε ερήμους, βουνά, σπήλαια και τρύπες της γης. Και όλοι αυτοί, αν και έλαβαν καλή μαρτυρία για την πίστη τους, δεν είδαν την πλήρη πραγματοποίηση της επαγγελίας, γιατί ο Θεός είχε προβλέψει κάτι ανώτερο για εμάς, ώστε να μην φτάσουν εκείνοι στην τελείωση χωρίς εμάς. Γι'

τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Γι' αυτό κι εμείς, έχοντας γύρω μας ένα τόσο μεγάλο σύννεφο μαρτύρων, ας αποβάλουμε κάθε βάρος και την αμαρτία που εύκολα μας περικυκλώνει, και ας τρέχουμε με υπομονή τον αγώνα που βρίσκεται μπροστά μας. Ας έχουμε τα μάτια μας στραμμένα στον Ιησού, τον αρχηγό και τελειωτή της πίστεως.

Β. Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα (Ματθ. 10, 32-33, 37-38 · 19, 27-30)

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ·Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

Είπε ο Κύριος στους μαθητές Του: «Καθένας που θα Με ομολογήσει μπροστά στους ανθρώπους, θα τον ομολογήσω κι Εγώ μπροστά στον Πατέρα Μου που βρίσκεται στους ουρανούς. Όποιος όμως Με αρνηθεί μπροστά στους ανθρώπους, θα τον αρνηθώ κι Εγώ μπροστά στον Πατέρα Μου που βρίσκεται στους ουρανούς. Εκείνος που αγαπά τον πατέρα ή τη μητέρα του περισσότερο από Εμένα δεν είναι άξιός Μου· και εκείνος που αγαπά τον γιο ή την κόρη του περισσότερο από Εμένα δεν είναι άξιός Μου. Και όποιος δεν παίρνει τον σταυρό του και δεν Με ακολουθεί, δεν είναι άξιός Μου. Τότε ο Πέτρος πήρε τον λόγο και Του είπε: "Να, εμείς αφήσαμε τα πάντα και Σε ακολουθήσαμε. Τι θα γίνει λοιπόν με εμάς;" Ο Ιησούς τους απάντησε: "Αλήθεια σας λέω, εσείς που Με ακολουθήσατε, κατά την ανακαίνιση των πάντων, όταν ο Υιός του Ανθρώπου καθίσει στον θρόνο της δόξας Του, θα καθίσετε κι εσείς σε δώδεκα θρόνους και θα κρίνετε τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ. Και όποιος άφησε σπίτια ή αδελφούς ή αδελφές ή πατέρα ή μητέρα ή γυναίκα ή παιδιά ή χωράφια για το όνομά Μου, θα λάβει εκατονταπλάσια ανταμοιβή και θα κληρονομήσει την αιώνια ζωή. Και πολλοί που τώρα είναι πρώτοι θα γίνουν τελευταίοι, και τελευταίοι θα γίνουν πρώτοι"».

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Η θεολογία της εορτής των Αγίων Πάντων

Η Κυριακή των Αγίων Πάντων, η πρώτη Κυριακή μετά την Πεντηκοστή, δεν τοποθετήθηκε τυχαία από την Εκκλησία αμέσως μετά την εορτή της καθόδου του Αγίου Πνεύματος. Οι Άγιοι είναι ο καρπός της Πεντηκοστής. Είναι η ζωντανή απόδειξη ότι το Άγιο Πνεύμα ενεργεί μέσα στην Εκκλησία και μεταμορφώνει τον άνθρωπο σε «κατά χάριν θεόν». Η εορτή αυτή δεν τιμά μόνο τους γνωστούς Αγίους που αναγράφονται στο Αγιολόγιο, αλλά και όλους εκείνους που αγίασαν σε κάθε εποχή και τόπο, ακόμη και όσους έμειναν άγνωστοι στους ανθρώπους αλλά γνωστοί στον Θεό.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος τονίζει ότι οι Άγιοι αποτελούν την απόδειξη της δυνάμεως του Χριστού μέσα στην ιστορία. Όπως αναφέρει, η χάρη του Θεού κατόρθωσε να μεταβάλει απλούς ανθρώπους σε ήρωες της πίστεως, αδύναμους σε ισχυρούς και θνητούς σε πολίτες της Βασιλείας των Ουρανών. Οι Άγιοι δεν γεννήθηκαν τέλειοι· αγωνίσθηκαν, έπεσαν, σηκώθηκαν, μετάνιωσαν και νίκησαν. Γι' αυτό ο Χρυσόστομος επιμένει ότι η μνήμη τους δεν υπάρχει μόνο για να τους θαυμάζουμε αλλά κυρίως για να τους μιμούμαστε. *«Οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν μόνον, ἀλλ' ἵνα ζηλῶμεν»*, γράφει χαρακτηριστικά. Η τιμή προς τους Αγίους γίνεται αληθινή όταν μετατρέπεται σε μίμηση της ζωής τους.

Ιδιαίτερα ο **Ιερός Χρυσόστομος** υπογραμμίζει ότι το Άγιο Πνεύμα δεν ενεργεί εξωτερικά ή επιφανειακά, αλλά μεταμορφώνει ολόκληρη την ύπαρξη του ανθρώπου. Δίνει παρρησία, φωτισμό, αγάπη, δύναμη θυσίας και αγιότητα. Γι' αυτό και η Εκκλησία δεν είναι ένας ανθρώπινος οργανισμός ή μία απλή θρησκευτική κοινότητα, αλλά το σώμα του Χριστού που ζωοποιείται συνεχώς από το Άγιο Πνεύμα.

Ο **Μέγας Βασίλειος** βλέπει στους Αγίους την εκπλήρωση του σκοπού της δημιουργίας του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε *«κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν»* Θεού. Η αμαρτία τραυμάτισε αυτή την εικόνα, όμως η χάρη του Χριστού την ανακαινίζει. Οι Άγιοι είναι οι άνθρωποι που επέτρεψαν στο Άγιο Πνεύμα να ενεργήσει μέσα τους και να τους οδηγήσει στην ομοίωση με τον Θεό. Για τον Μέγα Βασίλειο η αγιότητα δεν είναι προνόμιο λίγων εκλεκτών, αλλά η κλήση κάθε βαπτισμένου χριστιανού. Όλοι οι πιστοί καλούνται να γίνουν άγιοι, διότι όλοι έλαβαν το ίδιο Άγιο Πνεύμα.

Ο **Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος** διδάσκει ότι οι Άγιοι είναι οι «φίλοι τοῦ Θεοῦ» και οι αληθινοί πολίτες του ουρανού. Κατά τον ίδιο, η αγιότητα δεν είναι μια εξωτερική ηθική τελειότητα αλλά η συμμετοχή στη ζωή του Θεού. Όσο ο άνθρωπος καθαρίζει την καρδιά του, τόσο γίνεται δεκτικός του θείου φωτός. Έτσι οι Άγιοι γίνονται καθρέφτες της θείας δόξας και μαρτυρίες της παρουσίας του Θεού στον κόσμο.

Ο **Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς**, συνεχίζοντας την πατερική παράδοση, εξηγεί ότι οι Άγιοι μετέχουν στις άκτιστες ενέργειες του Θεού. Δεν βλέπουν μια κτιστή δόξα ούτε κάποιο συμβολικό φως, αλλά το ίδιο το άκτιστο φως της θεότητος, όπως οι Απόστολοι στο Όρος Θαβώρ. Η αγιότητα, κατά τον Παλαμά, είναι πραγματική ένωση με τον Θεό διά της χάριτος. Γι' αυτό οι Άγιοι λάμπουν με τη δόξα του Θεού και γίνονται «θεοφόροι» και «πνευματοφόροι».

Ο **Άγιος Αθανάσιος ο Μέγας** συνδέει την αγιότητα με το έργο της θείας Ενανθρωπήσεως. Η περίφημη φράση του «Αὐτὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» συνοψίζει όλη τη θεολογία της εορτής. Ο Χριστός έγινε άνθρωπος για να κάνει τον άνθρωπο μέτοχο της θείας ζωής. Οι Άγιοι είναι οι πρώτοι που γεύθηκαν αυτή τη θεοποίηση και μαρτυρούν ότι ο σκοπός της σωτηρίας δεν είναι απλώς η ηθική βελτίωση αλλά η ένωση με τον Θεό.

Οι Πατέρες επίσης τονίζουν ότι υπάρχουν πολλοί Άγιοι που δεν τους γνωρίζουμε. Η Εκκλησία καθιέρωσε την εορτή των Αγίων Πάντων ακριβώς για να τιμήσει όλους εκείνους που δεν έχουν ιδιαίτερη ημέρα εορτής. Ανάμεσά τους βρίσκονται μάρτυρες, όσιοι, ιεράρχες, ασκητές, βασιλείς, απλοί λαϊκοί, πατέρες και μητέρες οικογενειών, νέοι και ηλικιωμένοι. Η αγιότητα δεν συνδέεται με μια συγκεκριμένη κοινωνική τάξη ή διακονία· συνδέεται με την αγάπη προς τον Θεό.

Γι' αυτό η εορτή των Αγίων Πάντων αποτελεί και μια μεγάλη πρόσκληση προς όλους μας. Οι Άγιοι δεν είναι πρόσωπα ενός μακρινού παρελθόντος. Είναι η απόδειξη ότι το Ευαγγέλιο μπορεί να βιωθεί σε κάθε εποχή. Ανάμεσα στους Αγίους υπάρχουν άνθρωποι μορφωμένοι και αγράμματοι, πλούσιοι και φτωχοί, μοναχοί και οικογενειάρχες. Όλοι όμως είχαν ένα κοινό γνώρισμα: έβαλαν τον Χριστό στο κέντρο της ζωής τους..

Έτσι, κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας, η εορτή των Αγίων Πάντων είναι η εορτή της νίκης της χάριτος του Θεού μέσα στον άνθρωπο. Είναι η εορτή της θεώσεως, της αγιότητας, της κοινωνίας των Αγίων και της ελπίδας ότι και εμείς μπορούμε να γίνουμε μέτοχοι της Βασιλείας του Θεού. Οι Άγιοι δεν μας λένε απλώς ότι υπάρχει ο δρόμος προς τον ουρανό· μας δείχνουν ότι αυτός ο δρόμος είναι βατός και ότι η αγιότητα δεν είναι αδύνατη, γιατί *«τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι»* (Λουκ. 18, 27).